

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 5Cdo/70/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5622202416
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Kolcun
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:5622202416.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Služby LIPTOV, s. r. o., Bobrovček 23, IČO: 47 622 016, zastúpenej advokátskou kanceláriou PRK Partners s. r. o., Bratislava, Suché Mýto 1, IČO: 35 978 643, proti žalovanej M. Š., narodenej XX. D. XXXX, O. XXX, o odporovateľnosť právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 11C/47/2022, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. novembra 2023 sp. zn. 10Co/137/2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 30. novembra 2023 sp. zn. 10Co/137/2023 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo dňa 18. mája 2023 č. k. 11C/47/2022-85 výrokom I. určil, že zriadenie záložného práva na nehnuteľnostiach zapísaných Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXX, pre katastrálne územie N., obec N., okres Liptovský Mikuláš ako záhrada o výmere 210 m², parcela registra KN-C č. 3, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 590 m², parcela registra KN-C č. 4/1 a rodinný dom so súpisným číslom XX, postavený na pozemku parcely registra KN-C č. 4/1, v prospech žalovanej je voči žalobkyni právne neúčinné. Výrokom II. priznal žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením vydaným po právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd skonštatoval, že predmetom konania je odporovateľná žaloba. Žalobkyňa svoju žalobu odôvodnila tým, že jedinou spoločníčkou a konateľkou žalobkyne v období od 14. 02. 2020 do 27. 05. 2020 bola nevesta žalovanej, Ing. Gabriela Šušelová. Potom, ako sa stal Marek Král jediným spoločníkom a konateľom žalobkyne, žalobkyňa si uplatnila právo na vrátenie hodnoty vkladu podľa § 67j Obchodného zákonníka od Ing. Gabriely Šušelovej. Tento nárok bol žalobkyni priznaný platobným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 09. 09. 2021 sp. zn. 5Up/920/2021, právoplatný 12. 10. 2021. Dňa 25. 10. 2021 sa na podnet Ing. Gabriely Šušelovej uskutočnilo stretnutie so žalobkyňou, kde sa dohodli, že táto do 05. 11. 2021 oznámi žalobkyni, či je ochotná riešiť situáciu mimosúdne a ak áno, akým spôsobom. Dňa 02. 11. 2021 Ing. Gabriela Šušelová uskutočnila odporovateľný úkon - zriadila v prospech žalovanej záložné právo na nehnuteľnostiach zapísaných Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXX, pre katastrálne územie N., obec N., okres Liptovský Mikuláš ako záhrada o výmere 210 m², parcela registra KN-C č. 3, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 590 m², parcela registra KN-C č. 4/1 a rodinný dom so súpisným číslom XX, postavený na parcele registra KN-C č. 4/1. V reakcii na to podala žalobkyňa návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, o ktorom rozhodol Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením zo dňa 07. 12. 2021 sp. zn. 20Cb/47/2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 24. 03. 2022 tak, že bolo zriadené záložné právo na nehnuteľnosť vo vlastníctve Ing. Gabriely Šušelovej. Vo vzťahu k nároku priznaného platobným rozkazom je v súčasnosti vedená exekúcia pod sp. zn. 193Ex/999/2021. Jednou z možností jej účinného výkonu je aj vykonanie záložného práva na majetku Ing. Gabriely Šušelovej, čomu však bráni prednostné záložné právo zriadené odporovateľným

úkonom žalovanej a jej nevesty. Žalobkyňa má za to, že zriadenie záložného práva v prospech žalovanej bolo účelové, s cieľom znemožniť výkon exekúcie na nehnuteľnosti vo vlastníctve Gabriely Šušelovej. Táto účelovosť bola výslovne konštatovaná aj súdom prvého stupňa a odvolacím súdom v konaní o nariadení zabezpečovacieho opatrenia. Gabriela Šušelová žalobkyňu o zámere zriadiť záložné právo v prospech žalovanej nijako neinformovala, ani jej zriadenie neoznámila. Nekonala tak v dobrej viere a žalobkyňu uviedla do omylu o ochote mimosúdneho riešenia sporu. Zriadenie záložného tak spĺňa všetky náležitosti odporovateľného právneho úkonu. Ing. Gabriela Šušelová ani v konaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, nijako nezrejmla, akú pohľadávku žalovanej malo účelové záložné právo vlastne zabezpečovať. Na základe uvedeného má žalobkyňa za to, že existujú dôvody na vyslovenie neúčinnosti účelového záložného práva, čo odblokuje exekúciu a umožní vykonanie záložného práva a tým riadne uspokojenie nárokov voči Ing. Gabriele Šušelovej.

1.2. Žalovaná považovala žalobu za účelovú a nemajúcu oporu v platnom práve. Navrhla žalobu zamietnuť.

1.3. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na podstatu odporovateľnosti, ktorá spočíva v tom, že právny úkon dlžníka, ktorý veriteľa ukracuje pri uspokojení vymáhateľnej pohľadávky, nie je voči nemu právne účinný, čo znamená, že v prípade úspechu v spore je navodená relatívna neúčinnosť právneho úkonu iba voči ukrátenému veriteľovi. Poukázal na ustanovenie § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že pre úspešné odporovanie je podstatná skutočnosť, či odporovateľným právny úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky, nielen či došlo k zmenšeniu majetku dlžníka. V danom prípade sa zriadením záložného práva v prospech tretej osoby (žalovanej) sťažila (vtedy) budúca exekúcia na peňažnú pohľadávku žalobkyne. Z uvedených dôvodov mal súd za to, že aj zmluva o zriadení záložného práva môže byť odporovateľným úkonom. Konštatoval, že k uzatvoreniu právneho úkonu došlo medzi blízkymi osobami a vtedy sa úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa zo zákona sa predpokladá. Aby mohla byť žalovaná v spore úspešná, musí preukázať, že o úmysle nevedela a ani vedieť nemohla, napriek tomu, že vyvinula náležitú starostlivosť o poznanie tohto dlžníkovho úmyslu. Blízkosť vzťahu medzi žalovanou a dlžníčkou podľa súdu dokazuje samotná zmluva o pôžičke, dlhá lehota splatnosti a tvrdenie, že žalovaná neveste poskytla celoživotné úspory, čo si bez akejkoľvek bezprostrednej záruky veriteľa vyžaduje značnú dôveru k osobe dlžníka. Ďalej mal za to, že vznik samotnej pohľadávky žalovanej voči dlžníčke nebol hodnoverne preukázaný. Samo o sebe predloženie fotokópie zmluvy o pôžičke zo dňa 06. 10. 2020 nie je dostatočným preukázaním, že k poskytnutiu pôžičky vôbec došlo, o to viac, keď sa zmluvné strany dohodli, že takú značnú sumu peňazí poskytne žalovaná v hotovosti. Žalovaná tvrdila, že išlo o jej celoživotné úspory, avšak toto tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukázala, a teda je otáznym aj pôvod finančnej hotovosti. Zároveň nijako nevysvetlila dôvod, prečo sa dohodla na dobe splatnosti pôžičky až do 06. 10. 2030, čiže do desiatich rokov, ako malo dôjsť k podpisu zmluvy a poskytnutí finančných prostriedkov. Aj keď je potrebné uviesť, že po legálnej stránke bola v čase uzatvorenia zmluvy o pôžičky možná platba v hotovosti medzi fyzickými osobami nepodnikateľmi aj nad zákonný limit 15.000 eur, nakoľko od 12. 03. 2020 od 06.00 hod. bola na území Slovenskej republiky vyhlásená mimoriadna situácia, žalovanej nič nebránilo aj iným spôsobom preukázať, že k poskytnutiu pôžičky reálne došlo. Žalovaná zároveň nevysvetlila, prečo došlo k uzatvoreniu záložnej zmluvy až 02. 11. 2021, čiže po viac ako roku od poskytnutia pôžičky a zhodou okolností práve v čase, kedy už dlžníčka disponovala vydaným platobným rozkazom na sumu 58.500 eur a plynula jej lehota na plnenie, resp. na podanie odporu. Nepresvedčivým je aj tvrdenie žalovanej, že dôvodom zriadenia záložného práva bol zhoršujúci sa zdravotný stav a potreba finančných prostriedkov na liečbu. Pokiaľ by tomu tak bolo, nedojednávala by si v zmluve o pôžičke tak dlhú lehodu splatnosti na vrátenie celoživotných úspor. Žalovaná hodnoverne nepreukázala vznik pohľadávky a tak jej obrana je nepresvedčivá, pričom časová následnosť skutkového stavu vyznieva jednoznačne v neprospech dlžníčky, pokiaľ ide o jej úmysel ukrátiť veriteľa, a zároveň žalovaná nijako nepreukázala, že o tomto úmysle nemohla vedieť. Záverom súd prvého stupňa uviedol, že základné predpoklady odporovateľnosti, čiže existencia platného právneho úkonu, ktorým sa ukracuje pohľadávka veriteľa, existencia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa, ukrátenie veriteľa ako aj jednoznačný a v konaní ničím nespochybný úmysel dlžníčky ukrátiť veriteľa, sú v danom prípade splnené. Účelové zriadenie prednostného záložného práva celkom zjavne ukracuje veriteľa pri vymáhaní súdom priznanej pohľadávky, aj keď ním objektívne nedochádza k zmenšeniu majetku dlžníka, avšak zákonnou podmienkou odporovateľnosti nie je len objektívne zmenšenie majetku dlžníka, ale aj akékoľvek zhoršenie vyhladky veriteľa na uspokojenie svojej pohľadávky.

1.4. Okresný súd právne spor posúdil podľa § 42a ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej ako „OZ“) a § 3 ods. 1 OZ.

1.5. O nároku na náhradu trov konania súd prvého stupňa rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej ako „CSP“) a žalobkyni, ktorá mala vo veci úspech v plnom rozsahu, priznal 100 %-tnú náhradu trov konania. Dôvody hodné osobitného zreteľa okresný súd v danom prípade nevzhliadol. Podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne o výške náhrady trov konania súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. novembra 2023 sp. zn. 10Co/137/2023 výrokom I. pripustil späťvzatie žaloby, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie vo veci zastavil. Výrokom II. priznal žalobkyni voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2.1. V odôvodnení uznesenia uviedol, že v priebehu odvolacieho konania žalobkyňa zobrala podanú žalobu späť (č. l. 118 spisu) s poukazom na to, že došlo k dohode a „urovnaniu sporných skutočností“ so žalovanou a záujem žalobkyne na určení neplatnosti zriadenia záložného práva k nehnuteľnostiam je tak „naďalej bezpredmetný“. Súčasne žiadala rozhodnúť o trovách konania. Žalovaná na výzvu odvolacieho súdu vyjadrila s označeným dispozitívnym úkonom súhlas (č. l. 133 spisu), pričom poukázala na uzavretú Dohodu o urovaní vzájomných pohľadávok. Odvolací súd právne poukázal na § 370 ods. 1, 2 CSP, t. j. ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudne právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví. S poukazom na popísanú procesnú situáciu a citované právne normy tak odvolací súd pripustil späťvzatie žaloby a rozsudok okresného súdu zrušil a konanie vo veci zastavil.

2.2. Ohľadom trov konania uviedol, že žalovaná potvrdila urovanie sporných pohľadávok, vedúcich k podaniu predmetnej žaloby, tak ako to uviedla/tvrdila žalobkyňa. Konštatované ako dôvod späťvzatia žaloby zároveň zakladá procesné zavinenie zastavenia konania žalovanou a v zmysle § 256 ods. 1 CSP podmieňuje nárok žalobkyne na (plnú) náhradu trov konania. Z daného titulu odvolací súd vyslovil, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O ich konkrétnej výške rozhodne súd prvej inštancie postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

3. Voči vyššie uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Pripustnosť dovolania vyvodila v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP.

3.1. Vo vzťahu k pripustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces uviedla, že nevydala pokyn na späťvzatie žaloby a neodvolala plnomocenstvo právneho zástupcovi - advokátskej kancelárii PRK Partners s.r.o. Pre vylúčenie pochybností, ak by aj údajné plnomocenstvo pánovi S. existovalo (napr. ho udelil v minulosti predchádzajúci konateľ žalobkyne), žalobkyňa týmto oznamuje, že toto (údajné) plnomocenstvo odvoláva v celom rozsahu v zmysle § 33b ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka. Poukazuje na skutočnosť, že tak odvolanie plnomocenstva aj späťvzatie žaloby nepredstavujú prejav vôle žalobkyne, nikomu nikdy nevydala žiaden pokyn na vykonanie týchto právnych úkonov, a tieto právne úkony sú v priamom rozpore so záujmami žalobkyne a plnomocenstvo udelené dňa 24. mája 2021 jej právnomu zástupcovi - advokátskej kancelárii PRK Partners s.r.o. naďalej trvá.

3.2. Podľa žalobkyne sa odvolací súd dopustil procesného pochybenia, keď neposúdil plnomocenstvo (údajne) udelené žalobkyňou pánovi S. a procesné úkony vykonané v mene žalobkyne pánom S. ako absolútne neplatné a ďalej na základe nich konal napriek ich absolútnej neplatnosti. Práve týmto konaním súd konajúci vo veci nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že jej bolo odňaté právo konať pred súdom. V dôsledku tohto došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to v takej intenzite, že došlo až k strate sporu - zastaveniu konania.

3.3. Odvolací súd konkrétne neaplikoval ustanovenie § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka na plnomocenstvo (údajne) udelené pánovi S., podľa ktorého sa na toto nemalo prihliadať, neaplikoval ustanovenie § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka na všetky právne úkony, ktoré v odvolacom konaní vykonal v mene žalobkyne pán S., podľa ktorého mali byť tieto úkony absolútne neplatné, postupoval arbitrálne, ak nerešpektoval neplatnosť plnomocenstva a absolútnu neplatnosť vyššie uvedených právnych úkonov a na základe nich postupoval ďalej v konaní.

3.4. Žalobkyňa v súlade s § 449 ods. 1 Civilného sporového poriadku navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 30. novembra 2023 sp. zn. 10Co/137/2023 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a uplatňuje si nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania.

4. Žalovaná vo vyjadrení zo dňa 16. apríla 2024 navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne zamietol ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) má dovolací súd za to, že dovolateľ namieta existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov [porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03]. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. Podstata dovolacej argumentácie vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP spočívala v námietke, že odvolací súd nevyhodnotil splnomocnenie udelené žalobkyňou páňovi S., ako aj jeho procesné úkony v mene žalobkyne v odvolacom konaní za absolútne neplatné a na základe nich konal, čoho dôsledkom je zastavenie konania, t. j. strata sporu.

11. Dovolačný súd ako prvé skúmal prípustnosť dovolania proti napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu o pripustení späťvzatia žaloby a zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a zastavení konania. Už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) najvyšší súd konštatoval, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 275/2018 uviedol, že ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcemu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter

rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania). Z uvedeného vyplýva, že dovolanie dovolateľky proti uzneseniu odvolacieho súdu o pripustení späťvzatia žaloby a zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a zastavení konania, je prípustné, nakoľko ide o „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“. (ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1525.)

12. Následne dovolací súd pristúpil k súdnemu prieskumu dovolania. Z obsahu spisu vyplýva, že M. S. dňa 03. októbra 2023 doručil prvostupňovému súdu:

- rozhodnutie o zrušení plnej moci pre zástupcu PRK Partners s.r.o. zo dňa 27. 09. 2023,
- generálnu plnú moc udelenú žalobkyňou M. S. dňa 05. 06. 2016,
- späťvzatie žaloby vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 11C/472022.

Z chronológie spisu ďalej vyplýva, že prvostupňový súd na margo späťvzatia žaloby M. S. zaslal žalovanej výzvu zo dňa 06. 10. 2023, aby sa vyjadrila, či súhlasí so späťvzatím žaloby. Následne žalovaná pripisom zo dňa 18. 10. 2023 oznámila súdu, že súhlasí so späťvzatím žaloby.

12.1. Spoločným menovateľom sporných procesných úkonov žalobkyne je generálna plná moc udelená žalobkyňou M. S. dňa 05. 06. 2016, podpísaná Pavlom Bartkom, konateľom. Z úplného výpisu z obchodného registra žalobkyne vyplýva, že Pavel Bartko bol konateľom žalobkyne v čase od 12. 12. 2014 do 20. 01. 2020. Na základe tohto splnomocnenia vykonal M. S. významné procesné úkony do konania, a to dňa 03. októbra 2023. Oznámil, že vstupuje do konania ako všeobecný zástupca, zrušil zastupovanie žalobkyne advokátskou kanceláriou PRK Partners s. r. o. a následne zbral žalobu späť v plnom rozsahu.

Najvyšší súd ďalej zistil, že od začiatku sporu žalobkyňu zastupovala advokátska kancelária PRK Partners s. r. o., t. j. od 15. 08. 2022 (viď splnomocnenie zo dňa 24. 05. 2021, č. I. 8) a súd s ňou aj procesne konal.

13. Podľa § 89 ods. 3 CSP, ak je strana zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. Ustanovenia osobitného predpisu o advokácii tým nie sú dotknuté.

14. Podľa § 22 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej v texte ako „OZ“), zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného.

15. Z pohľadu časovej následnosti niet pochyb o tom, že M. S. vstúpil do konania až 03. októbra 2023, a to za procesnej situácie, keď bola žalobkyňa platne zastúpená advokátskou kanceláriou. Najvyšší súd lustráciou na webovej stránke www.sak.sk zistil, že táto osoba nie je ako advokát zapísaná do zoznamu advokátov, vedenom Slovenskou advokátskou komorou, t. j. ide o tzv. všeobecného zástupcu. Na základe vyššie citovaného ustanovenia Civilného sporového poriadku vyplýva, že pre pluralitu subjektov na strane zástupcu platia určité zákonné obmedzenia. Ak je strana sporu zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. K vylúčeniu všeobecného zástupcu (splnomocnenca) z konania dochádza priamo zo zákona. Prejaví sa to tým, že súd nebude s takým zástupcom (splnomocnencom) konať, rozhodnutie o tom nevydáva, na jeho úkony do konania neprihliada. Odvolací súd tak pochybil, keď pripustil do konania ďalšieho splnomocnenca M. S. a súčasne s ním konal ako s preferenčným zástupcom žalobkyne. Je potrebné tak uzavrieť, že odvolací súd napadnutým rozhodnutím bez zákonného dôvodu neposkytol právnu ochranu žalobkyne ako subjektu domáhajúcej sa súdnej ochrany a tým došlo z jeho strany k odmietnutiu spravodlivosti. Postup odvolacieho súdu je nepochybne porušením princípu zákaz denegatio iustitiae, nakoľko súd je povinný vykonávať súdnicstvo.

16. V tejto súvislosti je potrebné podoznieť, že aj keď u procesného rozhodnutia typu „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“ sa nevyžaduje odôvodnenie ako u meritórneho rozhodnutia, je potrebné konštatovať, že v ňom chýba vyriešenie tejto procesnej situácie nielen z pohľadu § 89 ods. CSP (pluralita zástupcov na strane žalobkyne), ale aj z pohľadu hmotnoprávných predpisov, t. j. straty spôsobilosti

M. S. byť zástupcom žalobkyne (§ 22 ods. 2 OZ). V tejto časti je tak napadnuté rozhodnutie aj nepreskúmateľné.

17. Nad rámec dovolací súd konštatuje, že generálna plná moc M. S. zo dňa 05. 06. 2016 z pohľadu § 22 ods. 2 OZ zanikla priamo zo zákona zmenou vlastníckej štruktúry žalobkyne, t. j. vstupom (28. 05. 2020) Mareka Kráľa do spoločnosti ako nového jediného spoločníka a konateľa. Dôvodom je konflikt záujmov a tým pádom strata spôsobilosti M. S. byť všeobecným zástupcom žalobkyne, nakoľko plnú moc mu udeľoval ešte predchádzajúci konateľ žalobkyne (Pavel Bartko). Právnym následkom úkonov, ktoré urobil M. S. za žalobkyňu po strate jeho spôsobilosti byť jej zástupcom je ich absolútna neplatnosť.

18. Dovolanie žalobkyne za danej procesnej situácie, aká nastala v prejednávanej veci, bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom opodstatnene namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s predmetnými ustanoveniami zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.